

Добрі Сусіди

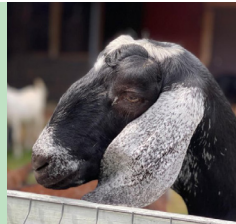

Експерти радять
закупити картоплю і
олію

Стор. 2

На фермі на Житомирщині
вирощують нубійських кіз

Стор. 3

Софія Юдіна здійснила
мрію дівчинки з
інтернату

Стор. 8

«Перемога можлива, допоки триває гра»

Фото надане Анною Сменових

Картинки для гри розробили за допомогою штучного інтелекту

Віктор Москальчук повернувся на ферму завдяки «Сігнету»

Віктор Москальчук прийшов на роботу в «Сігнет» ще у 2012 році на посаду старшого охоронця

Діана Швидун

Він мав величезний досвід у тваринництві: закінчив факультет зооінженерії за спеціальністю зоотехнік, понад двадцять років пропрацював у колгоспі. Проте після занепаду

останнього чоловік і не думав, що повернеться до улюбленої справи.

«Я працював у тваринництві 21 рік, був зоотехніком. Потім ця галузь стала нікому не потрібна. Колгоспи розпалися, господарства змінювалися, а тваринництво занепадало. І ми, фахівці, залишилися за бортом», — згадує він.

Віктор не опустив рук. Дове-

З початком повномасштабної війни багатьом українцям довелося починати життя практично з нуля

Діана Швидун

Але складні обставини для деяких стали не лише переломним моментом, а й поштовхом до створення чогось свого. Так трапилося і з родиною Андрія та Анни Сменових з Маріуполя.

Обоє — інженери за освітою і творчі люди за покликанням. Чоловік має навички графічного дизайну, Анна — копірайтерка. Спільними вміннями та ідеями вони створили власну настільну гру Siyana's Dream, що поєднує фантазію та сучасність.

«У нас було звичайне життя: чоловік працював інженером, я — копірайтеркою на фрілансі. На момент початку війни я була другий рік у декреті. У березні мені мало виповнитися 40 років, і ця цифра дуже лякала мене. А вже в лютому я зрозуміла: не віку потрібно боятися.

Далі на стор. 4

Даша Ізмалкова створює реалістичні в'язані іграшки

У її руках нитки оживають

Діана Швидун

Без жодних схем, опираючись лише на досвід, терпіння та уважність, майстриня Даша Ізмалкова створює за фотографіями м'які іграшки, що дивують схожістю зі справжніми улюбленцями. Вона відтворює позу, міміку, забарвлення — і робить не просто іграшку, а пам'ятну річ, яка часто має величезну емоційну цінність.

Своє перше знайомство з гачком Даша пригадує дуже чітко. Це було у березні 2022 року, під час гучних обстрілів Києва. Серед нічної тривоги вона шукала спосіб заспокоїтися. У руки потрапили гачок і пряжа. Так з'явився літній топ, а вже за кілька тижнів — перша в'язана іграшка, рожевий ведмедик.

«Це була ніч сильних обстрілів у Києві, я не могла заснути і тому вирішила, що буду в'язати. Вміла лише спицями, але покрокових інструкцій для створення бажаних речей майже не було.

Далі на стор. 5

лося шукати, де заробити, і він пішов в охорону в компанію, яка господарювала тоді на тих землях. Коли ж сюди прийшов «Сігнет», чоловік влаштувався у відділ безпеки і пропрацював сім років старшим охоронцем. Та попри все у душі завжди залишалася любов до ферми.

Далі на стор. 6

Більше новин від «Сігнета» дізнавайтесь на каналах. Наведіть камеру мобільного телефона на QR-код нижче та підпишіться.

Телеграм
<https://cutt.ly/ds-tg>

Вайбер
<https://cutt.ly/ds-vb>

Польську картоплю продають удвічі дешевше

Цьогоріч в Україні збільшилися посівні площі під картоплею, а врожайність перевищує торішні показники

Наталія Столярчук

Однак, попри позитивні зміни в агросекторі, ціни на картоплю на оптових ринках залишаються помірними.

«Під час війни люди почали менше закуповувати картоплі про запас. Багато хто використовує погріб як бомбосховище під час атаки дронів, але й загалом споживання овочу дещо знизилося. Якщо навіть взяти мою родину, то раніше в раціоні було багато картоплі, особливо на вечерю. Зараз менше. Закуповувати картоплю варто раціонально, по 20 кілограмів на кожного члена родини», — каже фермер із Вінниччини **Володимир Данильчук**.

Однак нехтувати закупівлею про запас не варто. Якщо зараз оптова ціна 12-15 гривень за кілограм, то вже через місяць вона може зрости до 20-25 гривень.

«Найгірше, що в деяких регіонах немає овочесховищ, і фермерські господарства попросту збувають картоплю за більш дешевою ціною, як тільки картопля у них закінчиться — ціна зростатиме. До того ж на ринку з'явилася польська картопля, яку продають по шість гривень за кілограм. Таку добре купувати, щоб їсти зараз, але не факт, що той сорт буде добре зберігатися до весни», — пояснює Данильчук.

За словами виконавчої директорки Української асоціації виробників картоплі (УАВК) **Ольги Самойличенко**, посівні площі під картоплею

Ціни на картоплю перебувають приблизно на рівні вересня 2024 року

зросли в середньому на 20%. Основними драйверами цього стали великі та середні господарства, які розширили виробництво після високих цін у попередньому сезоні.

Хоча наразі зібрано приблизно половину врожаю, частина аграріїв уже повідомляє про приріст урожайності на 30% порівняно з минулим роком. Проте остаточні оцінки ще передчасні.

«Цього року картопля вродила краще, ніж торік — і в Україні, і в Європі. Але це створює надлишок на ринку та тиск на ціну», — зазначає Самойличенко.

Ціни перебувають приблизно на рівні вересня 2024 року. Проте їх стримує сезонний фактор: чимало фермерів продають урожай одразу після збирання, бо не мають власних сховищ. Із настанням холодів та зменшенням пропозиції можливе поступове зростання вартості.

Ринок реагує не лише на внутрішні показники, а й на зовнішні. До України вже почали надходити перші фури з польською картоплею, яку продають по 6 грн/кг — майже вдвічі дешевше за вітчизняну. На-

віть з урахуванням логістики така продукція конкурентоспроможна.

Однією з головних проблем галузі залишається нестача зрошення. Навіть у регіонах, де є доступ до води (наприклад, уздовж Дніпра), фермери стикаються з високими витратами на електроенергію або обмеженим доступом до каналів.

Також Україна серйозно залежить від імпорту насіннєвого матеріалу. У 2024 році:

- 50% насіння картоплі ввезли з Німеччини;
- 35% — з Нідерландів;
- понад 10% — з Польщі.

Лише два українських виробники мають власні сорти.

Аграрії намагаються завершити збирання до прогнозованих опадів. Якщо негода затримає збирання, значна частина картоплі може залишитись незібраною або непридатною до тривалого зберігання. У такому разі взимку Україна знову зіткнеться з дефіцитом якісного продукту та зростанням частки імпорту.

«Картоплесховищ в Україні катастрофічно не вистачає. Як тільки

підуть дощі та вдарять морози, частину врожаю просто не буде де зберігати. Взимку можемо знову перейти на імпорт», — підсумувала Самойличенко.

Українцям також радять зробити запаси соняшникової олії. Найближчим часом вона може подорожчати до 100 гривень за літр. Вартість олії визначатиметься низкою чинників, і можливі кілька сценаріїв: від стабільного до доволі несприятливого.

«Через посушливе літо фіксується зниження врожаю соняшника. Збільшення собівартості, неврожаї також спричинили підвищення ціни на олію як на внутрішньому, так і на світовому ринку», — пояснює аналітик УКАБ **Максим Гопка**.

Через посушливу погоду проблема торкнулася не лише України, а й країн Євросоюзу. Це створює додатковий тиск на ринки.

50% насіння картоплі ввезли з Німеччини

Для українських покупців ситуація вже відчутна: якщо у серпні-вересні 2024 року літр олії коштував у межах 61-62 грн, то через рік ціна піднялася до 71-82 грн, тобто на 30-35%.

За словами Гопки, дефіциту продукції очікувати не варто. Обсяги виробництва справді зменшаться, однак цього недостатньо, щоб виникла нестача товару. Водночас споживачі відчують насамперед підвищення вартості.

«Я не думаю, що буде дефіцит олії. Скоріше за все, це позначиться на кінцевій ціні», — резюмував експерт.

Фермер із Київщини вирощує гігантський часник

Фермер із Баришівки, що на Київщині, популяризує вирощування рокамболю, незвичного овочу, привезеного зі США

Наталія Столярчук

Цей овоч нагадує велетенський часник, одна головка якого важить в середньому від 250 до 450 грамів. **Володимир** розповідає, що рослина взяла від своїх батьків усе найкраще: розмір і вагу — від цибулі, а форму й ароматичність — від часнику. Смак у нього напівгострий, запах приємний і не різкий. Аграрій переконує, що, лише одного разу спробувавши, ви захочете

Головка часнику важить від 250 до 450 грамів

додавати його до всіх страв.

Любов до слонового часнику, як його ще називають, з'явилася з однієї насіннєвої головки рокамболю, привезеної з Флориди, США, де фермер придбав її за 6,5 долара. Поступово розмножив рокамболь настільки, що зараз займається

продажем насіннєвого матеріалу та популяризацією рослини в Україні. А ще Володимир — засновник «Клубу виробників рокамболю». Майже всі фермери, які також займаються вирощуванням гігантського часнику, — його покупці, які вперше скуштували незвичний овоч на аграрній виставці чи ярмарку, де регулярно буває Володимир.

«Головка слонового часнику коштує в середньому 350 грн, зубець — близько 30 грн. Однак він невибагливий у вирощуванні, дуже швидко розмножується. Нові рослини з'являються із зубчиків, з повітряних бульбочок, які утворюються на суцвіттях, а також дрібних "діток", які з'являються

на денці дорослої цибулини. У перший рік життя з них виростає невелика однозубка, а з неї в наступному сезоні — уже велика цибулина, що ділиться», — пояснює фермер.

Володимир переконує, що, на відміну від звичайного зимового часнику, рокамболь набагато краще переносить низькі температури й чудово зберігається до квітня. Хоча кліматично набагато комфортніше рокамболь підійшли б температури Півдня України, однак, навіть вирощений на Київщині, він може похвалитися високою врожайністю: приблизно в три-чотири рази вищою за традиційний часник.

На фермі на Житомирщині вирощують нубійських кіз

Уже вісім років у селі В'юнище Малинської громади працює ферма «Шляхетна коза»

Олена Ревуцька

Заснували її кияни Ніна та Захар Лавренки. Тут є англо-нубійські кози, індики, качки, цесарки, кури та навіть мініатюрні декоративні птахи породи мільфлер. А навколо садиби росте колекція декоративних рослин, що нагадує невеликий дендропарк.

Від міста до ферми

Ніна за фахом юристка, але любов до тварин повністю змінила її життя. Тепер вона доглядає кіз і варить сир. Її чоловік Захар — агроном і ландшафтний дизайнер, який колись працював у садовому центрі. Саме він створив у садибі декоративні зони та доглядає за птахами.

У садибі багато незвичних декоративних дерев та кущів

Перших кіз на ферму привезли ще в 2015 році

«Ми довго шукали місце, і зрештою купили маленький будинок на краю села. Тут тихо, поряд ліс і луки — ідеально для випасу кіз», — згадує Ніна.

На ділянці площею пів гектара подружжя облаштувало будинок, господарські приміщення, ферму, зону для птахів, розсадник рослин і затишний двір для відпочинку.

Головні улюбленці — нубійські кози

Особлива гордість господарів — англо-нубійські кози. Перших трьох кіз і козлика вони привезли ще у 2015 році з-за кордону. Зараз стадо збільшилося, а разом із ним — досвід фермерів.

«Молоко нубійських кіз має вершковий смак, нагадує пломбір і не має різкого запаху. Сир із нього — справжній делікатес. До того ж кози дуже лагідні та люблять спілкуватися, особливо з дітьми», — розповідає Ніна.

Спершу подружжя планувало займатися племінним розведенням, але попит виявився невеликим. Тепер кіз тримають заради молока, сиру та масла, які виготовляють і для себе, і на продаж.

Сад екзотичних рослин

На території «Шляхетної кози» немає традиційних садів з яблунями чи смородиною.

Натомість тут ростуть декоративні дерева й кущі: модрина, сакура, аристолохія, самшит, туя, ялівець, барбарис, гортензія, міскантус, азалія та десятки інших видів.

«Молоко нубійських кіз має вершковий смак, нагадує пломбір»

«Я сам щеплюю рослини, формую штамби, створюю ландшафтні композиції. Хімічних засобів не використовуємо, лише компост власного виробництва та воду зі свердловини», — пояснює Захар.

Простір для гармонії

Для господарів ферма стала більше ніж роботою. Це — місце сили, простір, де вони поєднали любов до природи і краси. Тут вони живуть у тиші, працюють на землі та планують і надалі розвивати господарство.

Сир, зроблений з молока нубійських кіз

НБУ вилучає з обігу монети номіналом 10 копійок: що потрібно знати

З 1 жовтня 2025 року Національний банк України почне поступово виводити з готівкового обігу монети номіналом 10 копійок

Олена Ревуцька

Водночас вони ще залишатимуться чинним платіжним засобом: магазини, банки та сфера послуг і надалі прийматимуть їх під час розрахунків. Спеціально здавати чи обмінювати такі монети громадянам не потрібно.

При цьому 50 копійок залишаються в обігу, адже попит на них стабільний. Наприклад, лише у 2025 році НБУ довелося виготовити додатково 20 млн таких монет.

У Нацбанку наголошують: вилучення дрібних монет не впливає на вартість товарів. Йдеться лише про технічне заокруглення загальної суми

Здавати чи обмінювати монети номіналом 10 копійок громадянам не потрібно

в чеку. Подібний досвід із відмовою від 1, 2, 5 і 25 копійок довів, що це не створює інфляційного тиску.

Постанова про вилучення 10 копійок була ухвалена Правлінням НБУ 8 вересня 2025 року.

У жовтні розпочнеться опалювальний сезон

Вже з жовтня в Україні стартує опалювальний сезон,

а разом із ним — і новий період нарахування житлових субсидій. Пенсійний фонд автоматично перепризначить субсидії на опалювальний сезон для тих домогосподарств, які вже користуються цією державною підтримкою, а також для тих, кому на літній період була визначена «нульова» субсидія. Таким чином, зазначеним категоріям громадян не потрібно звертатися до органів Пенсійного фонду повторно — усі нарахування відбудуться без додаткових заяв.

Нові правила перетину кордону

З 12 жовтня 2025 року українців очікують зміни у правилах перетину кордонів ЄС: запроваджується Система в'їзду/виїзду (EES), яка замінить штампи у паспортах на електронну біометричну ре-

єстрацію. Будуть збиратися фото та відбитки пальців (для осіб від 12 років), дані паспорта, а також дата і місце перетину кордону. Це стосується короткострокових поїздок до 90 днів у межах 180-денного періоду і має на меті посилити контроль за дотриманням правил перебування в ЄС та підвищити безпеку.

За «Пакунок школяра» тепер можна купити й книжки

Батьки та опікуни першокласників зможуть витратити державну допомогу у 5 тисяч гривень не лише на одяг чи взуття, а й на книги для дітей. Програму розширили після звернення Українського інституту книги та Видавничої асоціації. Вже з жовтня до неї зможуть приєднатися книгарні, якщо їхні термінали підходять під потрібні коди.

«Перемога можлива, допоки триває гра»

Початок на стор. 1

Настав найжахливіший період мого життя, ми опинилися в пастці і не знали, як тікати. Після відкриття "зеленого коридору" ми з чоловіком і донькою 16 березня виїхали з Маріуполя до передмістя. Три ночі провели у школі, спали на стільцях. Першого дня нас ще нагодували, далі їжі вже не було. З Нікольського автобусами вивозили до Росії, але ми відмовилися. Завдяки волонтерам дісталися до знайомих біля Бердянська, а згодом приєдналися до колони. Під Токмаком її зупинили російські військові, і ми півтори доби провели в дорозі, ночуючи прямо на трасі. Їхали маршрутною: я сиділа на сумці, а доньку тримали на руках по черзі. До Запоріжжя ми дісталися 26 березня», — пригадує Анна.

Чоловік розробляв механіку гри, а дружина — сюжет

Врешті родина оселилася в Києві. Вже за місяць Андрій знайшов роботу, а Анна повернулася до фрілансу, аби заробити кошти. Тоді Анна працювала з проектом, що розповідав про нейромережі. Жінка заглибилася в цю тему, дізналася, як створювати ілюстрації за допомогою ШІ. А чоловік, коли це побачив, вигадав ідею з настільною грою.

У наборі є 60 карток подій і наступних кроків

«Андрій цікавиться іграми, як настільними, так і комп'ютерними. Він запропонував, щоб я писала сюжети, він вигадав механіку гри, а нейромережа згенерувала ілюстрації. Коли з нашого ринку повиходили російські ігрові продукти, попит на український продукт значно зріс. Ми думали, що вже в 2024 році будемо мати реалізовану гру. Але все сталося не так швидко: перші ідеї нам не підійшли, до того ж нікуди не поділися робота, дитина й буденні

Анна розробила сюжет гри, а Андрій займався дизайном та механікою

справи. Ідея тієї будови гри, що є зараз, з'явилася наприкінці 2023 року, і вже над нею ми активно працювали. Андрій сформував механіку, я вигадала персонажку Сіану, її історію, настрій, атмосферу», — розповідає Анна.

Фанатам фентезі гра сподобається

Подружжя прагнуло, щоб їхня гра була простою за правилами, щоб там були взаємодія між гравцями й азарт. Грати можуть від двох до чотирьох гравців. Люди починають свою подорож у ролі мореплавців, які потрапляють у фантазійний світ Вемаро. У ньому вони можуть стати жертвою чудовиськ і перетворитися на морока (напівпривида). У цій ролі персонаж не може перемогти, проте може спіймати іншого гравця і знову стати мореплавцем.

«Нашу історію розповідає Сіана — провідниця у фантазійний світ Вемаро. Вона — бренд-аватар, оповідачка, яка знайомить гравців із цим світом. У грі є елемент випадковості та везіння, а є рішення гравця. Азарт у тому, що в будь-який момент перебіг подій може змінитися. І, звісно, ми хотіли зробити сюжет цікавим. Коли у грі йдеш по полю, на деяких клітинках випадають картки подій і наступних кроків. Це не просто інструкція, адже оповідає все якийсь із героїв фентезі-світу, історія якого також буде описана.

«Використовуємо ШІ для генерації зображень»

Це може бути русалка, відьма, привид, фантастична тварина тощо. Таких карток ми розробили бо — щоб кожна партія відрізнялася від попередньої і було цікаво

грати знову й знову. Це перша гра, що вводить у цей фантастичний світ. Але вона задумана як початок серії з п'яти наступних ігор, де будуть нові пригоди. До речі, до гри додається ще й збірка легенд», — розповідає Анна.

Отримали мікрогрант на розвиток справи

Проте лише придумати гру недостатньо для створення бізнесу. Тож Анна пройшла менторську програму для переселенців, взяла участь в акселераторі «Відважна» від Дія.Бізнес. Там вона мала модулі з діджиталу, маркетингу, фінансів. Андрій тим часом пройшов навчання в Маріупольській школі підприємництва. Отримані знання допомогли скласти перший бізнес-план.

«Ми не мали підприємницького досвіду, тому одразу пішли вчитися. Бізнес-план став нашою базою, і з ним ми подали заявку на грант. На розвиток отримали 75 тисяч гривень.

«Найважче було змиритися з тим, що не все виходить одразу»

Але є нюанс: із цих коштів на закупку обладнання можна витратити й 100% суми, а ось на оплату послуг — лише половину. А в нас основна витрата — це друк. Тож за отримані кошти ми купили другий ноутбук (до цього працювали з чоловіком по черзі на одному) і заплатили аванс друкарні. Все інше купували вже за власні гроші. Майже всі наші заощадження ми спрямували на справу. Напевно, ще в Маріуполі я б на це не наважилася, відклала б на ремонт, ще на щось. А зараз це внесок у перспективу та наш досвід. Це наш шанс, і ним треба скористатися», — говорить Анна.

Першу партію надрукували у кількості 1000 примірників. Робити менше сенсу не було, адже це підвищило б собівартість. А ось оплата доступу до нейромереж виявилася незначною витратою: десь 10-20 доларів за підписку на місяць.

Анна каже: «Ми консультувалися з юристами щодо авторського права, адже використовуємо ШІ для генерації зображень. Проте ілюстрації — лише один з елементів гри. У нас унікальна механіка, унікальна історія, тексти, які я особисто писала. Дизайн карток — це вже робота Андрія. І те, що частина елементів була створена за допомогою нейромереж, не робить гру продуктом ШІ — це наша авторська розробка».

Продукт сам себе не просуватиме

Анна каже, що їй запам'ятався відгук людей, які сказали, що грають у Siyana's Dream щоп'ятниці. Адже подружжя намагалося створити гру, яка не буде «одноразовою». А ось найважче було змиритися з тим, що не все виходить одразу.

Гравці потрапляють у фантазійний світ Вемаро

«Коли вже бачиш перші відгуки, то чекаєш, що зараз усе швиденько піде — ну бо воно ж геніальне, воно ж таке класне! Але ні — все одно потрібен маркетинг, донесення інформації, просування бренду. Це все робиться не так швидко. Зараз ми розвиваємо соцмережі та плануємо співпрацю з блогерами. Впевнена, що якщо робити продукт якісно, то він знайде свого споживача. Нам дуже хочеться вивести на новий рівень український продукт, тож ми раді бути серед тих, хто його створює. Коли я бачу, що українці встають щодня після обстрілів і все одно будують щось нове, це мене дуже надихає», — говорить Анна.

Даша Ізмалкова створює реалістичні в'язані іграшки

Початок на стор. 1

Проте у мене завалявся один гачок, який я купувала, щоб закривати петлі. Спробувала по відео з ютубу все-таки зв'язати гачком топ — і у мене вийшло. Вже наступного дня я знайшла урок з в'язання ведмедика і за чотири години його зв'язала. Зрозуміла суть в'язання гачком — і мене вже було не зупинити», — пригадує Дарія.

Коли іграшка — це спогад

Відтоді в'язання стало щоденною практикою. Спершу це були прості котики й песики, персонажі мультфільмів тощо. Але з часом техніка ставала дедалі точнішою, і одного дня Даша наважилася створити іграшку за фотографією домашнього улюбленця. Це рішення визначило весь подальший шлях.

«Коли придбали першу іграшку, у мене було відчуття, що я на правильному шляху, от ніби тепер я точно знала, чим буду займатися. Це був ведмедик з хутряної пряжі, якого обрала з тих іграшок, що у мене вже були, знайома моєї знайомої. Потім я почала в'язати на замовлення. Спершу це були іграшки з мемів, персонажі мультфільмів, простенькі котики й песики, які лише віддалено нагадували справжніх домашніх улюбленців. Але що далі, то якіснішими та реалістичнішими ставали мої роботи, і якось я погодилася виконати замовлення за фотографією.

Даша в'яже іграшки по фотографіях улюбленців

Ніколи нічого подібного я доти не в'язала, але вже мала досить досвіду, щоб спробувати в'язати без схеми», — говорить майстриня.

Тоді Дарія зв'язала песика, і результат повністю влашту-

Даша Ізмалкова в'яже іграшки без схеми, опираючись на свій досвід та відчуття

вав замовницю. Далі дівчина вже не боячись брала подібні замовлення.

«Я не 3D-принтер, і не можу гарантувати стовідсоткової схожості. Але завжди намагаюся передати характер і особливість кожної тварини», — пояснює Даша.

Іноді найважче — відтворити забарвлення шерсті чи вираз очей. Проте результат того вартий. Більшість замовників зізнаються, що плакали, отримуючи свої іграшки, особливо ті, хто втратив улюбленця і прагне зберегти про нього теплий спогад.

«Найважче — відтворити забарвлення шерсті чи вираз очей»

«Звісно, ледь не кожна історія чіпляє. Оскільки я часто в'яжу за фотографіями тварин, які вже на хмаринках, це дуже відповідально. Але й реакція замовників, котрі знову їх можуть обійняти, безцінна. З того, що можу згадати одразу — це як розплакалася мама замовниці, щойно відкривши коробку, і як пухнастик у цей момент підбіг обнюхувати іграшку у вигляді себе самого і заспокоювати маму дівчинки. Також запам'яталося, як дівчинці на випускному мама подарувала іграшкову копію її кролика, якого вже немає. Крихітка його так притиснула до себе і розплакалася, що у мене самої від цього сльози на очі навернулися», — розказує майстриня.

Дарувати людям тепло

«Для мене це не тільки біз-

нес. Це спосіб самовираження і маленька місія: дарувати людям тепло і пам'ять», — каже Даша.

За кілька років Даша створила понад дві тисячі іграшок. На одну може знадобитися від кількох годин до кількох днів. Кожне замовлення — індивідуальне: майстриня обговорює з клієнтом фото, підбирає пряжу, іноді замовляє матеріали з-за кордону, адже буває потрібна пряжа унікальних відтінків чи особлива фурнітура.

Клієнти надсилають позитивні відгуки

«Робота починається з узгодження розмірів і текстури із замовником. Потім я підбираю матеріали схожих кольорів і фурнітуру. В'яжу основу, яку далі перетворюю на тваринку по фото. Найважче мені даються пекінеси, бо доволі складно передати особливості їхньої мордочки. А взагалі сам процес для мене не складний, а цікавий. Складно лише тоді, коли вже дедлайн, а натхнення немає, або щось сталося: був обстріл, погане самопочуття. В таких умовах і найпростіша іграшка дається складно. Поки що не в'яжу шпіців, бо не впевнена, що досягну точності з наявними зараз матеріалами. А ось улюблених виробів у мене дуже багато. Перше, що прихо-

дить на думку — нещодавній песик у зеленій кофтинці», — розповідає дівчина.

Даша в'яже в середньому по десять годин на день.

«Буває, що починаю працювати рано-вранці, потім займаюся своїми справами, а ввечері все доробляю, іноді засиджуюся допізна», — каже вона.

Тисячі іграшок та замовлення з усього світу

Роботи Дарії вже живуть у домівках по всій Україні, а також у Польщі, Німеччині, Італії, США, Канаді та інших країнах. При цьому дівчина не запускала рекламу у соцмережах — замовники з'явилися і без цього.

«Я просто роблю те, що люблю, і намагаюся це оформити в сучасному стилі, наприклад, адаптувати під свою сферу тренди тіктоку. Замовники самі знаходять мене, бо, певно, відчувають, наскільки я захоплена тим, чим займаюся. До замовлення я кладу листівочку з таким текстом: "Я для тебе — частина життя, ти для мене — все моє життя". Хочеться, щоб люди відчували, що їхні улюбленці прожили чи проживають найкраще життя поруч із ними, і щоб спогади про пухнастиків не згасали ніколи», — розповідає Даша.

Частину зароблених коштів вона стабільно відправляє на потреби ЗСУ.

«Я працювала за схемою "10% на ЗСУ" на початку діяльності, оскільки це мінімум, який можна зробити. Я працюю офіційно, сплачуючи податки, і наразі систематично, але точково доначу на перевірені збори друзів і знайомих», — говорить майстриня.

Дарія в'яже різноманітних улюбленців

Віктор Москальчук повернувся на ферму завдяки «Сігнету»

Початок на стор. 1

«Як тільки траплялася нагода заїхати на ферму, я не втрачав її. З поля можна було їхати двома шляхами: або коротшим, або довшим — якраз через ферму. І я практично завжди обирав другий. Також на фермі працювали мої підлеглі, і я радів, коли тут з'являлися якісь справи. Ходив, дивився, цікавився. Тягнуло сюди», — розповідає Віктор.

Тому, коли у лютому цього року йому запропонували перейти працювати у «Сігнет-Мілк» керівником ферми, він погодився одразу.

«У моїй трудовій книжці було вказано, ким я працював раніше, тому мені й запропонували цю посаду. Я навіть не вагався», — каже чоловік.

Змінився підхід до роботи і технології

Віктор добре пам'ятає, яким було тваринництво колись.

«Раніше утримання було прив'язне. Зимом залишити корову на вулиці вважалося злочином. А зараз утримання безприв'язне. Корови цілий рік на вигульних майданчиках. Коли їх правильно доглядати, їм це не шкодить», — пояснює завідувач ферми.

«Коли людина йде до корови не з примусу, а з душею — тоді й результат хороший»

Не менш відчутно змінилася і технологія кормозаготівлі.

«У колгоспах сіно косили місяцями. То воно переспіле, то ще зелене. Якість — ніяка. Силос — теж абиякий. А тепер — кілька днів, і все готово: у рукава заклали, якість зберегли», — каже Віктор.

Окремої уваги заслуговують сучасні методи годівлі. Для корів складають спеціальні раціони, які відрізняються в залежності від віку тварини та її стану (вагітна чи тільки народила) тощо. Для бичків, яких вирощують на м'ясо, теж окремий раціон. Усі тварини залежно від категорії знаходяться у різних загонах і отримують той раціон,

Віктор Москальчук - завідувач ферми «Сігнет-Мілк»

що розроблений спеціально для них.

«Для корів на фермі розроблені збалансовані раціони, є макро- і мікродобавки у потрібній кількості. Тварини отримують усе необхідне для здоров'я, розвитку і продуктивності. І результат видно: надої стабільно зростають, корови у нас майже не хворіють», — говорить Віктор.

«У тваринництві не можна без душі»

В обов'язки завідувача ферми входить керування виробничо-господарською діяльністю ферми та її працівників. Сам чоловік вважає, що найголовніше — це люди. Віктор переконаний: у тваринництві працювати може не кожен.

Віктор був радий поверненню на ферму

ходити й казати: "У мене проблема". Щоб знала, що її почують», — каже Віктор.

«Найбільше щастя — це онуки»

За всіма справами він не забуває про найголовніше — сім'ю. Віктор має дружину, разом з якою вони вже 35 років. Обоє родом із села Бистрик, що на Житомирщині, познайомилися ще в школі. Плеч-о-пліч пройшли усі життєві перипетії, виростили двох дітей. Син живе нині у Києві, донька — під Одесою. А найбільше щастя — четверо онуків.

«Для корів на фермі розроблені збалансовані раціони, є макро- і мікродобавки у потрібній кількості»

«У мого сина три доньки, а в доньки — син. Коли вони приїжджають, навколо стільки дитячого сміху, метушні, яка гріє серце. Молодших я водив до себе на роботу, на ферму. Вони були у захваті: їм цікаво подивитися на телят, погодувати їх. А ввечері, коли я приїжджаю додому, біжать назустріч: "Діду, діду!". І вже забуваєш про всі проблеми. Це найбільше щастя», — розповідає Віктор.

Усі корови мають спеціально розроблений раціон

Сьогодні він зізнається: не шкодує, що життя зробило такий крутий поворот. Бо він повернувся туди, де дійсно відчувається на своєму місці.

«Мене завжди тягнуло до ферми. Це моя справа. Це у мене в душі», — каже він.

«Це не те місце, де відстояв зміну і пішов. Тут потрібна душа. Якщо людина прийшла з любов'ю до тварини — вона буде працювати. А якщо ні — швидко зламається. Коли людина йде до корови не з примусу, а з душею — тоді й результат хороший. Ось, наприклад, до нас прийшла жінка, яка працювала на залізниці. Вона сказала: "Я знаю, куди йду. Моя мама була дояркою, я з дитинства допомагала їй, і теж хочу". І вона працює — з бажанням, хоч праця і нелегка», — розкажує завідувач.

Керує Віктор по-своєму.

«Мій принцип простий: стався до людей так, як хочеш, щоб вони ставилися до тебе. Якщо я прошу людину щось зробити, то хочу, щоб вона зробила. Якщо вона приходить до мене з проблемою — я маю її вирішити. Це працює тільки на взаємоповазі», — говорить чоловік.

Віктор зазначає, що кожен працівник потребує індивідуального підходу. Хтось розуміє з півслова, комусь треба краще пояснити. Він вважає, що комунікація має будуватися на прагненні отримати результат.

«Кожен може помилитися, ми ж не роботи. Але головне, щоб людина не боялася під-

«Якщо працювати із зацікавленням і наполегливістю — усе вийде»

Світлана Рекутня вже шостий сезон працює на цукровому заводі в «Сігнеті»

Діана Швидун

Вона пройшла тут власний кар'єрний шлях: від «жомовички»-лаборанта до завідувачки лабораторії.

Світлана — уродженка села Андрушки. Певний час працювала на цукровому заводі (ще до приходу «Сігнета»), пізніше — в місцевому магазині, потім їздила на заробітки за кордон. Одного сезону, вже при «Сігнеті», повернулася на цукровий завод — і тепер повертається щороку.

«Я люблю цю роботу. Люблю пробірки, аналізи, буряки, всі ці етапи та процеси. А на початку не вміла геть нічого. Пам'ятаю, як було складно, дуже нервувала, бо не все одразу виходило запам'ятати. Але всьому навчилася, і завдяки цьому тепер щороку маю роботу. Головне — бажання», — говорить Світлана.

Від лаборанта до завідувачки

Перший досвід у цукровій промисловості вона отримала як лаборантка: відбирала проби жому, поступово опанувала інші види аналізів. Її старанність і наполегливість помітили, і невдовзі вона стала старшою лаборанткою, а тепер — завідувачкою лабораторії.

«Робота складна, бо від наших аналізів залежить якість цукру. Це велика відповідальність. Колись мене цьому навчили добрі колеги, а потім і я передавала знання новим лаборантам, що приходили на завод.

Старанність Світлани допомогла в кар'єрі

Світлана Рекутня працює на цукровому заводі вже шостий сезон

Я їм кажу завжди одразу: легко не буде, але якщо працювати із зацікавленням і наполегливістю — все вийде», — розповідає Світлана.

Робота лабораторії — невидимий, але критично важливий етап у виробництві. Аналізи роблять на всіх етапах: від води, якою мийуть буряки, і до готового цукру.

«Цукрове виробництво — довгий процес. Кожна дрібниця важлива: температура в лабораторії, правильний відбір проб, точність приладів. Спочатку ми перевіряємо середовище, в якому миється буряк: щоб нічого не кисло. Зробиш помилку вже на першому етапі, і всі подальші процеси підуть не так, як треба. Є методики на все: що додати, як охолодити, як зробити розчин. Це не просто наляпати щось у пробірку. Прилади ми щороку перевіряємо, бо від точності показників залежить якість продукту. А наш цукор їде за кордон, там дуже суворі вимоги», — розказує Світлана.

Люди навчаються й закохуються у свою справу

Світлана Рекутня стала однією з тих, хто спостерігав зміни на заводі протягом років та може їх оцінити. За її словами, відбулись позитивні зрушення.

«Коли прийшов "Сігнет", до нас приходили й питали, що нам потрібно для роботи. Те, що ми просили, нам надали: від обладнання до меблів. Умови значно покращилися, і працювати стало легше», — згадує жінка.

Цьогоріч у Світлани нова роль: завідувачка лабораторії. Попри хвилювання, вона готова до активного сезону.

«Кожна дрібниця важлива: температура в лабораторії, правильний відбір проб, точність приладів»

«У мене п'ять нових лаборантів. Їх треба навчити якісно, бо від їхніх аналізів залежить багато. Контейнери, проби, дотримання вимог — у всьому має бути порядок. Мені самій подобається навчати інших, а потім бачити результат — коли ті, хто раніше не мав потрібних знань, закохуються у справу і досягають успіхів. Важливо відпрацьовувати все на практиці, не боятися запитати про те, що складно чи незрозуміло. І все буде добре», — говорить завідувачка.

Син Світлани також працює в «Сігнеті», в токарному цеху. А в сезон цукроваріння приходить на роботу на завод.

«У нас вийшов сімейний підряд», — сміється жінка.

«Сігнет» отримав рекордний показник врожайності по соняшнику

Компанія завершила збирання соняшника. Посівна площа становила 2,3 тис. га. Ми отримали врожайність 3,8 т/га, а валовий збір становить 8,7 тис. т.

«На культурі працювало шість комбайнів, середній виробіток одного за добу становив 28 га. Працювали практично безперервно: лиш один раз нам дощ перебив. Такої врожайності нам вдалось досягти з двох основних причин: це підбір гібридів та сприятливі погодні умови. Результатами ми задоволені», — говорить **Олександр Шрамко**, заступник генерального директора з рослинництва.

Отримали рекордну врожайність соняшника

Запрошуємо на роботу!

- Старший економіст з нарахування відрядної заробітної плати
- Заступник головного бухгалтера
- Завідувач складу (цукрового)
- Трактористи-машиністи с/г виробництва
- Машиніст навантажувально-розвантажувальних машин (зал. вагонів) (елеватор Андрушки)
- Машиніст автомобілерозвантажувача (елеватор с. Андрушки)
- Лаборант (елеватор с. Андрушки)
- Підсобний робітник
- Столяр
- Вантажник

Місце роботи — с. Андрушки

Компанія пропонує своєчасну виплату заробітної плати та всі гарантії відповідно до трудового законодавства.

Подробиці за номером:
+38(050)366-18-52

Софія Юдіна здійснила мрію дівчинки з інтернату

Софія Юдіна з дитинства була поруч із малечою: доглядала за братами й сестрами, волонтерила, мріяла про власну прийомну дитину

Олена Ревуцька

Але ставати мамою та всиновлювати дитину у 20 років вона була не готова. Тоді відкрила для себе наставництво — і вже за кілька років стала для 12-річної **Аліни** тією дорослою, на яку можна спертися, у кого можна вчитися і з ким ділитися найважливішим.

Софія працювала маркетологинею у бізнесі, та згодом перейшла в неприбуткову сферу: нині вона радниця з наставництва в Офісі молоді та дітей ДІЙМО. У 2020 році дівчина подала заявку, пройшла навчання й у лютому 2022-го вже мала почати відбір дитини. Проте все зупинило повномасштабне вторгнення: довелося чекати ще два роки. І на решті їй зателефонували.

«Знала, що хочу підтримати когось, хто цього потребує»

«Я саме їхала в потягу, було незручно говорити, але я чекала на цей дзвінок стільки часу, що слухала з захопленням кожну подробицю про дівчинку», — згадує Софія.

Так Софія й познайомилася з 12-річною Аліною. Дівчинка з Донецької області, тож її життя — це постійні переїзди: то в заклад

Софія Юдіна стала наставницею для 12-річної Аліни

інтернатного типу, то додому, то знову в заклад, а вже перед повномасштабним вторгненням Аліну евакуювали до Києва. Вона має молодших братів, а от дорослої людини, якій можна довіритися, у неї фактично не було.

«Я йшла у наставництво, бо мала ресурс. На співбесіді не питала про конкретну дитину. Це не так, як у магазині: "Дайте мені ось таку чи таку". Я просто знала, що хочу підтримати когось, хто цього потребує», — пояснює Софія.

Про власне дитинство Аліна розповідає без драматизації, згадує вихователів із теплом. Наставниця вирішила не занурювати її в минуле.

«Я не хочу, щоб вона жила минулим. Моє завдання — допомогти їй із теперішнім і майбутнім», — каже Софія.

Наставниця допомагає дівчинці здобувати нові навички

Перший подарунок Софії для Аліни — картина за номерами. Дівчинка любила малювати, і наставниця відразу вирішила підтримати цю пристрасть. Відтоді вони разом набувають нового досвіду: від походів у гості й поїздки на кавове виробництво до простих побутових речей.

Одного разу Аліна сама обрала рецепт картоплі з м'ясом. Вони разом купили продукти і приготували вечерю.

«Я вчила її чистити й різати картоплю. Не критикувала, а просто пояснювала. Сказала: "Давай я покажу, як я це роблю зазвичай, як мене вчила мама". Я бачила, з якою увагою вона спостерігає і повторює. Ми з'їли по дві порції й дуже пиша-

лися одна одною», — каже Софія.

За півтора року Аліна навчилася користуватися Google-картами, оплачувати проїзд, впевненіше висловлювати свою думку. Раніше дівчинка на будь-яке питання відповідала: «Я не знаю».

«Я перестала приймати цю відповідь. І вона почала більше пояснювати, аргументувати свою позицію. Тепер, коли ми граємо в якусь гру і я кажу: "Я не знаю", вона парирує: "Така відповідь не приймається!". Для мене це свідчення про гумор, про інтелект, про рефлексію. Це класно!», — говорить Софія.

Софія вірить, що наставництво — це інвестиція у майбутнє дітей, які виростають у закладах інтернатного типу. Для них такий дорослий поруч може стати єдиним орієнтиром у світі.

«Не всі діти мають шанс бути усиновленими. Наставництво дає їм можливість мати надійну людину, яка підтримує і навчить жити самотійно», — підсумовує Софія.

Софія навчає Аліну новим навичкам

«А давай?» — історія дівчини з інтернату, яка знайшла сім'ю, любов і нове життя

У дитинстві Сенді виховувалася в Олешківському дитячому будинку, який пізніше незаконно вивезли російські окупанти

Олена Ревуцька

Після травми хребта дівчина отримала інвалідність і пересувається на колісному кріслі. Коли наближався час випуску, перед нею постала сувор перспектива: геріатричний пансіонат або психіатрична лікарня.

Саме тоді про неї дізналася благодійниця та засновниця «Міста добра» **Марта Левченко**.

Марта Левченко стала опікункою для Сенді

Їхнє знайомство відбулося на фестивалі «Буковинська мрія», який щороку організовує «Місто добра» для сиріт, переселенців, жінок і дітей у кризових ситуаціях.

Марта згадує: «Ще у 2018 році я побачила сімнадцятирічну Сенді — вона була дуже талановитою, з гарним голосом. Але я дізналася, що після школи її чекає лише інтернат для людей похилого віку або психіатрична лікарня. Ми не могли цього допустити. Я сказала чоловікові: "А давай?..", — і він відповів: "Звісно, так"».

Так подружжя без вагань стало сім'єю для дівчини.

У новій родині Сенді отримала шанс на інше майбутнє.

«На жаль, технологій, які могли б поставити її на ноги, поки що немає. Але вона живе повноцінно:

співає, танцює сидячи, навчається», — розповідає Марта.

Завдяки підтримці опікунів дівчина завершила навчання та уникла життя у спецзакладах.

Мрія, що здійснилася

У соцмережах Сенді ділиться своїми думками: «Я завжди мріяла, щоб у моїй сім'ї не було насилля і криків, щоб моя дитина ніколи не бачила, як тато ображає маму... І зараз, коли я доросла, Всесвіт почув мене».

Сьогодні вона вже має власну сім'ю: вийшла заміж за військового та стала мамою маленького Арсена.